

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z PRZYRODY

rok szkolny 2026/2027

klasa: 4A, 4B

NAUCZYCIEL PROWADZĄCY ZAJĘCIA:

EWELINA ANTOSIEWICZ

Rozdział I „Spotkanie z przyrodą”

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1+2]	Ocena dobra [1+2+3]	Ocena bardzo dobra [1+2+3+4]	Ocena celująca [1+2+3+4+5]
Uczeń: – przedstawia sposoby pracy z podręcznikiem; – korzysta z podsumowań zawartych w podręczniku, aby powtórzyć wiadomości; – stosuje zasady bezpieczeństwa na lekcjach przyrody; – wyjaśnia, czym jest nowy przedmiot – przyroda; – wymienia elementy przyrody żywej i nieożywionej oraz wytwory działalności człowieka; – wymienia źródła wiedzy o przyrodzie; – opisuje miejsce sprzyjające nauce; – rozpoznaje dobre warunki do pracy na podstawie fotografii; – wyjaśnia, czym jest uzależnienie; – wyjaśnia, do czego na co dzień używa się internetu; – wymienia zmysły, dzięki którym można poznawać przyrodę; – wymienia przedmioty pomocne w prowadzeniu obserwacji i doświadczeń; – wymienia metody poznawania przyrody;	Uczeń: – odczytuje informacje z tekstu, ilustracji, zdjęć, schematów i map; – zna i stosuje metody ułatwiające powtarzanie materiału z lekcji; – potrafi sporządzać mapy myśli; – wyjaśnia, co to jest przyroda; – wymienia sposoby poznawania przyrody; – rozpoznaje w terenie elementy przyrody żywej i nieożywionej oraz obiekty stworzone przez ludzi; – rozpoznaje czynniki sprzyjające koncentracji i te, które ją zakłócają; – wyjaśnia, na czym polega uzależnienie od internetu, smartfona, mediów społecznościowych; – wymienia oznaki nadużywania internetu; – wymienia zasady mądrego korzystania z internetu; – opisuje ograniczenia zmysłów; – prowadzi proste obserwacje przyrodnicze; – stosuje zasady bezpieczeństwa podczas pracy badawczej; – posługuje się lupą; – potrafi sporządzać schematy; – odczytuje dane z kart charakterystyki odczynników chemicznych;	Uczeń: – sprawnie rozwiązuje testy zawarte w podręczniku (w ten sposób sprawdza wiedzę i umiejętności); – używa mnemotechnik, aby nauczyć się trudniejszych treści; – wyjaśnia, dlaczego warto się uczyć przyrody; – wskazuje zależności zachodzące między składnikami przyrody; – aranżuje miejsce sprzyjające nauce; – opisuje techniki wspierające koncentrację; – wyjaśnia, co utrudnia skupienie uwagi; – rozróżnia źródła współczesnych uzależnień; – opisuje oznaki nadużywania internetu; – wymienia różnice między obserwacją a doświadczeniem; – podaje przykłady wykorzystania zmysłów do prowadzenia obserwacji przyrodniczych; – prowadzi obserwację według instrukcji; – dokumentuje obserwacje przyrodnicze; – dostrzega różnicę między doświadczeniem a obserwacją; – omawia przeznaczenie poszczególnych przyrządów ułatwiających obserwację przyrody;	Uczeń: – przygotowuje i przeprowadza doświadczenie na podstawie instrukcji w podręczniku; – omawia sposoby poznawania przyrody; – czerpie informacje o przyrodzie z różnych źródeł; – opisuje zasady skutecznej nauki; – wyjaśnia wpływ uzależnień na samopoczucie dziecka i relacje z otoczeniem; – omawia rolę mózgu w poznawaniu przyrody – prezentuje wyniki obserwacji przyrodniczych – wyjaśnia, dlaczego podczas badania przyrody korzysta się z różnych przyrządów; – prawidłowo posługuje się przyrządami wykorzystywanymi podczas obserwacji i badań przyrody; – zna zagrożenia związane z substancjami niebezpiecznymi; – odczytuje informacje na opakowaniach; – rozpoznaje symbole ostrzegawcze; – omawia budowę mikroskopu optycznego; – oblicza powiększenie mikroskopu; – posługuje się kompasem; – wyznacza kierunki geograficzne za pomocą Słońca.	Uczeń: – wykazuje ciekawość poznawczą – stosuje strategie skutecznego uczenia się; – analizuje znaczenie źródeł wiedzy przyrodniczej; – wykorzystuje strategie poprawy koncentracji w codziennej nauce; – analizuje działania przeciwdziałające uzależnieniu od internetu; – omawia znaczenie snu dla młodego człowieka; – omawia znaczenie zmysłów w poznawaniu przyrody; – omawia zastosowanie przyrządów wykorzystywanych podczas obserwacji; – wymienia przyrządy, które są przydatne podczas wycieczki do lasu; – potrafi planować i przeprowadzać doświadczenie oraz wyciągać wnioski; – potrafi wyjaśnić, czym się różni hipoteza od pytania badawczego; – wykonuje samodzielnie preparat mikroskopowy; – wyjaśnia, dlaczego obserwacje mikroskopowe rozpoczyna się od najmniejszego powiększenia; – zdobywa wiedzę przyrodniczą dzięki dociekaniu naukowemu; – omawia wygląd i sposób

– wymienia przyrządy wykorzystywane podczas obserwacji przyrodniczych; – wymienia obiekty, które można obserwować pod mikroskopem; – wymienia funkcje mikroskopu; – wymienia nazwy głównych i pośrednich kierunków geograficznych.	– przestrzega zasad bezpieczeństwa na lekcjach przyrody; – omawia zastosowanie mikroskopu; – prowadzi obserwacje mikroskopowe według instrukcji; – sporządza rysunek obiektu obserwowanego pod mikroskopem; – wyjaśnia, czym są plan i mapa; – posługuje się kompasem; – wyjaśnia, co to jest widnokrąg.	– posługuje się szkłem i sprzętem laboratoryjnym; – prowadzi samodzielnie obserwacje mikroskopowe; – wyjaśnia, czym są preparaty mikroskopowe; – omawia budowę kompasu; – wyznacza główne kierunki geograficzne na widnokręgu za pomocą kompasu.		– działania pierwszych kompasów; – odszukuje informacje na temat GPS.
---	--	--	--	--

Rozdział II „Moja okolica”				
Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1+2]	Ocena dobra [1+2+3]	Ocena bardzo dobra [1+2+3+4]	Ocena celująca [1+2+3+4+5]
Uczeń: – wyjaśnia, czym jest krajobraz wymienia elementy, które tworzą krajobraz; – wymienia elementy krajobrazu miasta i wsi; – wymienia rodzaje form terenu: formy wypukłe, formy wklęsłe i formy płaskie – wyjaśnia, co to jest skała wyjaśnia, gdzie występują skały; – wyjaśnia, czym jest gleba wymienia składniki gleby; – sprawdza, czy w glebie żyją organizmy; – przygotowuje pomoce niezbędne do prowadzenia obserwacji; – wymienia rośliny i zwierzęta lądowe występujące w najbliższej okolicy.	Uczeń: – wymienia różnice między krajobrazem a przyrodą; – wymienia różnice między krajobrazem naturalnym a krajobrazem stworzonym przez człowieka; – wyjaśnia, czym jest kształt terenu; – rozpoznaje na fotografiach formy terenu; – opisuje cechy skał; – dzieli wybrane skały na lite, zwięzłe i luźne; – wymienia etapy powstawania gleby; – wyjaśnia, czym jest próchnica; – wymienia gleby żyzne i mało żyzne; – wyjaśnia, jak rośliny rosną w glebie pochodzącej z okolicy i w ziemi ogrodniczej; – prowadzi obserwację wpływu gleby na wzrost roślin; – podaje przykłady korzyści z uprawy roślin i hodowli zwierząt; – uczestniczy w sadzeniu drzew lub sianiu roślin.	Uczeń: – rozpoznaje składniki przyrody ożywionej i nieożywionej oraz elementy antropogeniczne; – rozpoznaje rodzaje krajobrazu na podstawie fotografii; – opisuje główne formy ukształtowania terenu; – wykonuje model terenu według instrukcji; – omawia budowę skał, – korzysta z kluczy do rozpoznawania skał podczas zajęć terenowych; – podaje przykłady skał litych, zwięzłych i luźnych; – omawia proces powstawania gleby; – wskazuje na profilu glebowym warstwę próchnicy; – wymienia cechy gleby, które należy zbadać podczas obserwacji gleby w okolicy; – wyjaśnia, dlaczego gleba jest ważna dla roślin; – prowadzi kartę obserwacji; – rozpoznaje rośliny najbliższej okolicy na podstawie cech budowy zewnętrznej; – rozpoznaje zwierzęta lądowe najbliższej okolicy na podstawie cech zewnętrznych i śladów ich bytowania.	Uczeń: – wymienia rodzaje krajobrazów; – porównuje krajobraz wsi i miasta; – opisuje krajobraz swojej okolicy; – rozróżnia główne formy ukształtowania terenu; – podaje przykłady wypukłych, wklęsłych i płaskich form terenu; – bada właściwości skał; – rozpoznaje skały w najbliższej okolicy i porównuje je z innymi skałami występującymi w Polsce; – opisuje glebę jako zbiór składników nieożywionych i ożywionych; – wyjaśnia znaczenie organizmów i próchnicy dla żyzności gleby; – omawia znaczenie gleby dla przyrody i dla człowieka; – charakteryzuje glebę występującą w najbliższej okolicy; – porównuje glebę pochodzącą z okolicy z ziemią ogrodniczą; – określa barwę, grubość warstwy próchnicy, uziarnienie i strukturę gleby; – podczas zajęć terenowych korzysta z kluczy lub atlasów do rozpoznawania wybranych gatunków roślin i zwierząt.	Uczeń: – przedstawia zależności między elementami krajobrazu; – opisuje formy terenu na przykładach z najbliższej okolicy; – opisuje skały występujące w najbliższej okolicy; – omawia wykorzystanie skał; – przedstawia składniki gleby; – porównuje gleby żyzne z mało żyznymi; – bada próbki gleb zebrane w najbliższej okolicy i prezentuje wyniki; – omawia znaczenie wody w glebie; – przeprowadza doświadczenie pokazujące, jak rodzaj gleby wpływa na wzrost roślin, zapisuje dane i prezentuje wyniki; – ocenia przydatność gleb w okolicy do uprawy roślin; – zakłada hodowlę roślin; – wyjaśnia, dlaczego dzikie zwierzęta przychodzą do miast.

Rozdział III „Obserwuję zjawiska przyrodnicze”

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1+2]	Ocena dobra [1+2+3]	Ocena bardzo dobra [1+2+3+4]	Ocena celująca [1+2+3+4+5]
Uczeń: – wyjaśnia, czym jest materia; – wymienia nazwy stanów skupienia materii; – wyjaśnia, czym jest drobina; – przedstawia na rysunku drobinową budowę materii; – podaje nazwy stanów skupienia wody; – dokonuje pomiaru temperatury powietrza; – wymienia stany skupienia wody; – wymienia sytuacje, w których woda występuje w różnych stanach skupienia.	Uczeń: – wymienia stany skupienia wody; – przedstawia rodzaje ciał stałych; – przedstawia ułożenie drobin w ciałach stałych, cieczach i gazach; – rozpoznaje ciała stałe, ciecz i gazy na podstawie rysunku pokazującego ułożenie drobin; – obserwuje i rozróżnia stany skupienia wody; – wyjaśnia, czym jest temperatura odczytuje temperaturę w stopniach Celsjusza; – obserwuje stany skupienia wody; – wyjaśnia, kiedy następuje skraplanie.	Uczeń: – przedstawia cechy ciał stałych, cieczy i gazów; – podaje przykłady przedmiotów wykonanych z ciał stałych: sprężystych, kruchych i plastycznych; – opisuje materię jako zbiór różnych drobin tworzących różne substancje; – wyjaśnia, co to jest ściśliwość; – omawia budowę termometru; – omawia występowanie wody w przyrodzie; – podaje nazwy procesów, w których wyniku zmienia się stan skupienia; – wymienia czynniki wpływające na szybkość parowania.	Uczeń: – omawia zmiany kształtu ciał stałych, cieczy i gazów; – omawia drobinowy model materii; – obserwuje ruch drobin w cieczy; – bada ściśliwość drobin w cieczach gazach i ciałach stałych; – wymienia czynniki wpływające na zmianę stanu skupienia wody; – opisuje ułożenie drobin wody w trzech stanach skupienia; – obserwuje zmiany stanów skupienia wody; – określa właściwości wody; – analizuje schemat obiegu wody w przyrodzie; – wyjaśnia, dlaczego pary wodnej nie widać; – obserwuje, w jakiej temperaturze topnieje lód i krzepnie woda.	Uczeń: – wyszukuje informacje o najtwardszym mineralu na Ziemi; – wyjaśnia, do czego przydaje się wiedza o materii; – bada i opisuje ściśliwość oraz kształt drobin w cieczach, gazach i ciałach stałych; – udowadnia, że drobiny gazu są w ruchu; – bada właściwości różnych próbek wody (stan skupienia, barwę, mętność, zapach) i prezentuje wyniki badań; – dostrzega zależność między temperaturą wody a stanem skupienia; – analizuje zmiany stanów skupienia (topnienie, skraplanie, parowanie, zamarzanie (krzepnięcie)); – analizuje przemiany wody zachodzące podczas gotowania; – wyjaśnia, czym się różni parowanie od wrzenia.

Rozdział IV „Obserwuję pogodę”

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1+2]	Ocena dobra [1+2+3]	Ocena bardzo dobra [1+2+3+4]	Ocena celująca [1+2+3+4+5]
Uczeń: – wyjaśnia, czym jest pogoda; – rozpoznaje opady i osady atmosferyczne; – wyjaśnia, co to jest wiatr; – wymienia rodzaje chmur; – podaje nazwy przyrządów służących do pomiaru składników pogody; – wyjaśnia, czym są ogródki meteorologiczne; – odczytuje temperaturę powietrza; – wyjaśnia, czym jest odwodnienie; – wyjaśnia, jak zapobiegać odwodnieniu i udarowi cieplnemu.	Uczeń: – wymienia składniki pogody; – wymienia osady atmosferyczne, które występują zimą; – wyjaśnia związek między nazwą wiatru a kierunkiem, z którego wieje; – wymienia podstawowe rodzaje chmur; – rozpoznaje przyrządy meteorologiczne i posługuje się nimi; – wymienia przyrządy znajdujące się w ogródku meteorologicznym; – wyjaśnia, czym jest udar cieplny; – wymienia przystosowania roślin i zwierząt do zimy; – na podstawie różnych źródeł omawia zasady odpowiedzialnego dokarmiania zwierząt zimą.	Uczeń: – wyjaśnia, czym jest atmosfera; – rozpoznaje stopień zachmurzenia na podstawie fotografii; – wyjaśnia, czym jest ciśnienie atmosferyczne; – demonstruje powstawanie wiatru; – korzysta z kluczy do rozpoznawania chmur podczas zajęć terenowych; – wyjaśnia, dlaczego ludzie obserwują pogodę; – prowadzi pomiar składników pogody; – rozpoznaje objawy udaru cieplnego i odwodnienia u człowieka; – charakteryzuje strategie przetrwania zwierząt zimą (np. hibernację, migrację, gromadzenie zapasów).	Uczeń: – charakteryzuje składniki pogody – wymienia składniki pogody, które widać i te, które są niewidoczne – wyjaśnia, od czego zależy ciśnienie atmosferyczne – omawia zasady bezpiecznego zachowania podczas trwania burzy – analizuje mapę pogody na podstawie odczytanych z niej danych – wymienia jednostki, w których podaje się wartości składników pogody – poszukuje informacji w serwisach pogodowych – omawia sposoby przeciwdziałania udarowi cieplnemu i odwodnieniu u człowieka – wyjaśnia wpływ zmian temperatury i stanu skupienia wody na organizmy (przemarzanie, nadmierne parowanie wody z powierzchni ciała, usychanie roślin)	Uczeń: – obserwuje zmianę składników pogody w ciągu dnia; – wyjaśnia, jak i kiedy powstają chmury; – przewiduje możliwość wystąpienia burzy na podstawie obserwacji nieba lub dzięki wykorzystaniu narzędzi cyfrowych; – dokonuje pomiaru wybranych składników pogody, z wykorzystaniem odpowiednich przyrządów meteorologicznych i z zastosowaniem odpowiednich jednostek; – omawia warunki atmosferyczne na podstawie mapy pogody; – tworzy mapę pogody dla swojej okolicy; – omawia rolę pokrywy śnieżnej w ochronie gleby i organizmów przed mrozem i w zwiększaniu wilgotności gleby.

Rozdział V „Jak działają organizmy”

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1+2]	Ocena dobra [1+2+3]	Ocena bardzo dobra [1+2+3+4]	Ocena celująca [1+2+3+4+5]
Uczeń: – wyjaśnia, czym są organizmy; – wymienia cechy organizmów; – dzieli organizmy na jednokomórkowe i wielokomórkowe; – podaje różnice między organizmem samożywym a organizmem cudzożywym; – wymienia organizmy samozywne; – wymienia organizmy cudzozywne; – dzieli zwierzęta ze względu na rodzaj zjadanego pokarmu i sposób zdobywania go.	Uczeń: – obserwuje przykłady organizmów; – obserwuje komórkę pod mikroskopem; – omawia hierarchiczną budowę organizmów; – porządkuje poziomy organizacji życia - od komórki do zespołów organizmów; – wyjaśnia, na czym polega samożywność; – określa, co powstaje w czasie fotosyntezy; – wyjaśnia, na czym polega cudzożywność; – wyjaśnia, czym jest łańcuch pokarmowy.	Uczeń: – identyfikuje organizmy jednokomórkowe i wielokomórkowe; – obserwuje czynności życiowe roślin i zwierząt; – samodzielnie przygotowuje preparat mikroskopowy ze skórki cebuli; – charakteryzuje na przykładach sposoby odżywiania się organizmów; – prezentuje informacje o składzie powietrza; – omawia sposoby organizmów cudzożywnych do zdobywania pokarmów.	Uczeń: – omawia budowę komórkową organizmów; – sprawnie posługuje się mikroskopem; – omawia czynności życiowe organizmów; – samodzielnie prowadzi obserwację mikroskopową; – omawia przebieg fotosyntezy; – wyjaśnia, do czego rośliny wykorzystują światło; – odróżnia organizmy samozywne od cudzożywnych; – wymienia przykłady łańcuchów pokarmowych.	Uczeń: – omawia czynności życiowe organizmów; – opisuje komórki budujące organizm człowieka na podstawie różnych źródeł; – analizuje zależność między składem powietrza a przebiegiem fotosyntezy; – bada wpływ światła na przebieg fotosyntezy, prowadzi kartę obserwacji i wyciąga wnioski; – dyskutuje o znaczeniu fotosyntezy dla życia na Ziemi; – wyjaśnia, od czego zależy kolor liści; – omawia przystosowania organizmów do pełnienia określonych funkcji w ekosystemie; – omawia budowę łańcucha pokarmowego.

Rozdział VI „Jak działa moje ciało”

Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1+2]	Ocena dobra [1+2+3]	Ocena bardzo dobra [1+2+3+4]	Ocena celująca [1+2+3+4+5]
Uczeń: - wymienia układy narządów w organizmie człowieka; - wymienia czynności, które pozwalają dbać o układ ruchu; - wymienia podstawowe składniki pokarmowe; - przedstawia rolę układu pokarmowego; - obserwuje pracę układu oddechowego; - wyjaśnia, jak należy dbać o układ oddechowy; - wymienia główne zadania krwi w ciele człowieka; - rozpoznaje narządy układu krwionośnego i moczowego na rysunku; - przedstawia rolę mózgu w organizmie człowieka; - opisuje budowę układu nerwowego; - podaje funkcję układu rozrodczego; - identyfikuje u siebie oznaki dojrzewania; - rozpoznaje na rysunku narządy układu rozrodczego kobiety i mężczyzny; - wymienia drobnoustroje chorobotwórcze i pasożyty; - zna zasady dotyczące częstości i sposobu mycia rąk.	Uczeń: - wskazuje na planszy układy narządów, które budują organizm człowieka - charakteryzuje układ ruchu - wymienia przykłady produktów, w których znajdują się składniki pokarmowe - wymienia gruczoły trawienne - wyjaśnia, czym jest oddychanie komórkowe - omawia budowę układu oddechowego - opisuje, jak działa serce - omawia, co się dzieje ze zbędnymi substancjami w organizmie człowieka - wymienia narządy, z którymi współpracuje mózg - wyjaśnia, jak należy dbać o układ nerwowy - wyjaśnia, na czym polega zapłodnienie - wyjaśnia, jak zmienia się ciało dziewcząt i chłopców w okresie dojrzewania - wyjaśnia, czym są choroby zakaźne - wymienia sposoby zakażenia drobnoustrojami chorobotwórczymi i pasożytami	Uczeń: - podaje nazwy elementów poszczególnych układów narządów - omawia funkcje układu ruchu - omawia znaczenie pokarmu dla organizmu - omawia drogę pokarmu przez układ pokarmowy - wyjaśnia, na czym polega oddychanie jako wymiana gazowa - omawia funkcje układu oddechowego - omawia budowę układu krwionośnego - omawia rolę naczyń krwionośnych (żył, naczyń włosowatych, tętnic) - omawia budowę układu moczowego - charakteryzuje funkcje mózgu, - charakteryzuje układ nerwowy - opisuje etapy rozwoju człowieka w porządku chronologicznym - rozpoznaje etap życia człowieka na podstawie fotografii - charakteryzuje sposoby rozprzestrzeniania się drobnoustrojów chorobotwórczych i pasożytów - przedstawia zasady profilaktyki chorób wywołanych przez drobnoustroje i pasożyty	Uczeń: - omawia budowę poszczególnych układów narządów w organizmie człowieka - określa funkcje poszczególnych układów narządów człowieka - wskazuje związek między poszczególnymi układami narządów - omawia rolę składników pokarmowych w organizmie człowieka - omawia rolę gruczołów trawiennych w trawieniu pokarmu - analizuje, w jakim celu w organizmach zachodzi proces oddychania komórkowego - opisuje funkcje płuc - omawia funkcje układu krwionośnego - omawia funkcje układu moczowego - wyjaśnia, jak dbać o układ krwionośny - wyjaśnia rolę mózgu w przetwarzaniu i interpretacji bodźców, uczeniu się i podejmowaniu decyzji - objaśnia, na czym polega higiena układu nerwowego - omawia budowę układów rozrodczych kobiety i mężczyzny - objaśnia, na czym polega codzienna higiena (szczególnie w okresie dojrzewania); - omawia zagrożenia dla zdrowia	Uczeń: - analizuje organizm człowieka jako system współpracujących układów narządów - dostrzega zależności między poszczególnymi układami narządów człowieka - wyjaśnia, jak współpracują ze sobą kości, stawy i mięśnie - wyjaśnia, dlaczego należy spożywać zróżnicowane pokarmy - analizuje informacje zawarte na etykietach żywności (wartość energetyczna, zawartość cukrów, tłuszczu, białka, soli) - wyказuje związek między składem produktów i nawykami żywieniowymi a zdrowiem człowieka - wykrywa obecność dwutlenku węgla w powietrzu wydychanym przez człowieka - prezentuje zależności między układem oddechowym, pokarmowym i krwionośnym - opisuje skład krwi - wyказuje znaczenie krwi dla organizmu człowieka - omawia rolę nerek w systemie filtracji krwi - omawia współpracę układu nerwowego z innymi układami narządów; - przedstawia cechy człowieka w poszczególnych etapach życia; - analizuje negatywne znaczenie bakterii dla organizmu człowieka.

			człowieka wynikające z obecności drobnoustrojów chorobotwórczych i pasożytów w środowisku	
--	--	--	---	--

Rozdział VII „Życie na łądzie”				
Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1+2]	Ocena dobra [1+2+3]	Ocena bardzo dobra [1+2+3+4]	Ocena celująca [1+2+3+4+5]
Uczeń: - wymienia dwa główne typy środowisk na Ziemi; - rozpoznaje wybrane organizmy lądowe; - wyjaśnia, czym jest las; - wymienia rodzaje lasów; - podaje nazwy typowych organizmów żyjących w lesie; - wymienia nazwy roślin, zwierząt i grzybów charakterystycznych dla lasu; - rozpoznaje rośliny, zwierzęta i grzyby rosnące w lesie; - wyjaśnia, czym jest łąka; - wyjaśnia, jak dbać o łąki; - rozpoznaje rośliny i zwierzęta łąkowe na podstawie fotografii; - wyjaśnia, czym jest pole uprawne; - rozpoznaje główne rośliny uprawiane w Polsce.	Uczeń: - przedstawia cechy środowiska lądowego; - wymienia sposoby poruszania się zwierząt lądowych; - rozpoznaje i nazywa warstwy lasu; - przedstawia sposoby zachowania się w lesie; - wymienia zasady właściwego zachowania w lesie; - charakteryzuje wygląd wybranych roślin, zwierząt i grzybów; - rozpoznaje wybrane trujące rośliny i grzyby oraz jadowite zwierzęta występujące w lesie; - rozpoznaje gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla ekosystemu łąki z wykorzystaniem kluczy lub atlasów; - na podstawie modelu lub schematu przedstawia proste zależności pokarmowe zachodzące między organizmami żyjącymi na łące; - przedstawia przykłady produktów wytwarzanych z roślin uprawianych w Polsce.	Uczeń: - omawia przystosowania organizmów do życia na łądzie (cechy budowy zewnętrznej i czynności życiowe); - charakteryzuje piętra lasu; - rozpoznaje charakterystyczne gatunki roślin i zwierząt żyjących w poszczególnych warstwach lasu z wykorzystaniem kluczy lub atlasów; - omawia funkcje lasu; - wyjaśnia, dlaczego nie należy dotykać ani spożywać nieznanych roślin i grzybów; - omawia różnice między łąką a lasem; - omawia warunki życia na łące; - omawia znaczenie łąki dla człowieka; - omawia warunki życia na polu uprawnym; - dzieli rośliny uprawne na zboża, warzywa i rośliny przemysłowe.	Uczeń: - porównuje sposoby poruszania się zwierząt lądowych na podstawie obserwacji i innych źródeł; - charakteryzuje warunki panujące w poszczególnych piętrach lasu; - omawia znaczenie lasów dla człowieka; - opisuje zasady bezpiecznego zachowania w lesie; - omawia zasady zachowania w kontakcie z nieznanymi roślinami i grzybami; - omawia znaczenie łąk dla przyrody; - przedstawia wpływ człowieka na funkcjonowanie łąk; - charakteryzuje pole jako środowisko życia; - omawia znaczenie łąki dla przyrody i człowieka.	Uczeń: - opisuje wspólne cechy organizmów zdolnych do lotu; - na podstawie różnych źródeł charakteryzuje strategie przetrwania zwierząt zimą (np. hibernację, migrację, gromadzenie zapasów) i zasady ich odpowiedzialnego dokarmiania; - omawia wpływ działalności człowieka na funkcjonowanie lasu na podstawie obserwacji, badań i innych źródeł; - korzysta z kluczy lub atlasów do rozpoznawania wybranych gatunków roślin, zwierząt i grzybów podczas zajęć terenowych; - rozpoznaje zwierzęta po tropach; - podaje cechy odróżniające zaskrońca od żmii; - opisuje przystosowania budowy zewnętrznej i czynności życiowych organizmów lądowych do środowiska życia na przykładach obserwowanych organizmów; - opisuje znaczenie łąk

				kwietnych; – opisuje produkty wytwarzane z roślin uprawnych.
--	--	--	--	---

Rozdział VIII „Życie w wodzie”				
Ocena dopuszczająca [1]	Ocena dostateczna [1+2]	Ocena dobra [1+2+3]	Ocena bardzo dobra [1+2+3+4]	Ocena celująca [1+2+3+4+5]
Uczeń: – dokonuje podziału wód na wody stojące i wody płynące; – wymienia przystosowania ryb do życia w wodzie; – dzieli wody powierzchniowe na wody płynące i stojące; – dzieli wody płynące na ciek i naturalne i sztuczne; – podaje przykłady wód stojących; – wymienia strefy życia w jeziorze.	Uczeń: – omawia cechy środowiska wodnego; – rozpoznaje wybrane organizmy wodne; – wskazuje na mapie elementy systemu rzeczno-jeziornego; – podaje nazwy typowych roślin i zwierząt żyjących w całej rzece i w jej poszczególnych odcinkach; – wskazuje jezioro jako przykład wód stojących; – opisuje warunki w poszczególnych strefach życia w jeziorze.	Uczeń: – omawia warunki życia w wodzie; – charakteryzuje czynniki niezbędne do życia w wodzie; – omawia elementy rzeki; – omawia walory przyrodnicze rzeki; – podaje nazwy typowych roślin i zwierząt żyjących w jeziorze w poszczególnych strefach.	Uczeń: – omawia przystosowania organizmów do życia w wodzie; – charakteryzuje przystosowania w budowie roślin i zwierząt do życia w rzece; – charakteryzuje roślin i zwierząt do życia w jeziorze (cechy budowy).	Uczeń: – porównuje warunki życia w wodzie z warunkami życia na lądzie; – rozpoznaje organizmy żyjące w wodzie na podstawie analizy makroskopowej i mikroskopowej próbek wody z najbliższej okolicy; – wyjaśnia, dlaczego należy chronić zasoby wodne; – odczytuje z mapy nazwę rzeki płynącej przez miejscowość, w której mieszka; – prowadzi obserwacje mikroskopowe kropli wody (np. z jeziora, stawu); – opisuje zbiorniki wodne w okolicy na podstawie różnych źródeł.